

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Kamphaeng Phet Rajabhat University

การถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาพัฒนาชุมชน
บ้านวังน้ำแดงหมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุงจังหวัดกำแพงเพชร
Reproducing Effective Lesson on Sufficiency Economy for Developing
Wangnumdaeng Community, Moo 5, Thamkeua Sub-district, Klongklung District,
Kamphaengphet Province

นงลักษณ์จิ๋ว¹, ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์¹, อนุ ธัชยะพงษ์¹, ชญานันท์ ศิริกิจเสถียร¹, ชูเกียรติ เนื้อไม้¹
และประพัศสร บัวเฟื่อน¹

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) จัดทำคู่มือชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) พัฒนาชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และการประเมินประสิทธิภาพตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาเขียนเชิงพรรณนา อธิบายลักษณะของสิ่งที่ได้ศึกษาโดยเฉพาะ

ผลการวิจัยจากการถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ชุมชนต้นแบบทั้งสองชุมชนมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นชุมชนต้นแบบ มีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้อย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จนชุมชนเป็นที่รู้จักแพร่หลายในการดำรงชีวิตด้านเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และการถอดบทเรียนจากชุมชน มาสรุปแนวคิดร่วมกัน และนำข้อมูลมาจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ชุมชนต่างๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนที่ต้องการพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยความสำเร็จสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง

จากนั้นผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับกลุ่มครัวเรือนเป้าหมายของชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โดยคัดเลือกครัวเรือนจำนวน 30 ครัวเรือน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของชุมชน โดยมุ่งที่จะ

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Kamphaeng Phet Rajabhat University

พัฒนาสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านจิตใจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ

ด้านการเรียนรู้ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี และเมื่อกลุ่มครัวเรือนต้นแบบนำไปขยายผลก็จะเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มชาวบ้านเกิดความสนใจ และดำเนินชีวิตตามแนวทางชีวิตแบบพอเพียงโดยน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ภายในชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน สมาชิกในชุมชนเกิดความสุข และเป็นแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนต้นแบบต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาชุมชน ชุมชนต้นแบบ คู่มือชุมชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The study on “Reproducing Effective Lesson on Sufficiency Economy for Developing Wangnumdaeng Community, Moo 5, Thamkeua sub-district, Klongklung district, Kamphaengphet province,” had the following objectives: 1) to reproduce the effective lesson on sufficiency economy, 2) to make a manual on community model of sufficiency economy, and 3) to develop Wangnumdaeng community Moo 5, Thamakeua sub-district, Klongklung district, Khamphengphet province as a community model of sufficiency economy. Tools used were questionnaires, conducting activities on exchange on learning of ideas in carrying out a community model of sufficiency economy and evaluation of their effectivity following key indicators of achievement. On data analysis were done by describing, explaining characteristics of things studied in particular.

Results of the study on reproducing effective lesson on sufficiency economy showed that community model of two communities have strong leaders with community management skills motivating the development of sufficiency economy to be community models where there were cooperation of professional groups that generate sustainable incomes for the community people to have quality lives and sufficient financially gaining responsibility toward environmental conservation making their communities known fir sufficiency economy

In addition, the researchers used the knowledge obtained from the interview and reproducing effective lesson from the community and compiled them as a manual to guide the locals in developing their communities as model communities of sufficiency economy which comprised of guidelines for community development based on sufficiency economy, on motivating the community of sufficiency economy and factors in achieving an effective community model of sufficiency economy.

Activities on exchange of lessons on community model of sufficiency economy for the households in Wangnumdaeng Community, Moo 5, Thamkeua sub-district, Klongklung district, Kamphaengphet province were held to have understanding and cooperation in community development. In achieving this 30

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Kamphaeng Phet Rajabhat University

households were chosen to motivate community models of sufficiency economy and committees with goals were established. Four aspects geared for achievement included emotion and society, economy, learning or mastering, and natural and environmental resources. Cooperation for community development was present in the community since the people were determined in practicing the principles of sufficiency economy by cherishing the ideology of sufficiency economy that made the people live quality lives happily.

Keywords: community development, community model, manual on community model, sufficiency economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร คือไม่มีผลใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีความรอบรู้ที่เหมาะสม และดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อจุดประกายให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจังซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้สำรวจชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และได้คัดเลือกมาสำหรับการทำการศึกษาวิจัยจำนวน 2 แห่ง เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ บ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลคณทิ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร และบ้านบ่อแก้ว หมู่ที่ 5 ตำบลพานทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกำแพงเพชร เพราะว่าทั้ง 2 ชุมชน เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนา ได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับอยู่ดี กินดี ในปี 2550 และระดับพออยู่ พอกินในปี 2557 และพัฒนามาเป็น ระดับอยู่ดี กินดี ในปี 2558 และชุมชนบ้านบ่อแก้ว ได้รับรางวัลระดับจังหวัดในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับอยู่ดี กินดี ในปี 2556 และพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับอยู่เย็น เป็นสุข เมื่อปี 2557 จากการลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจชุมชนดังกล่าวเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จการเป็นชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนบ้านวังน้ำแดง หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอลองของจังหวัดกำแพงเพชร ต่อไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่เวศิน วัชรเวโรจน์ ผู้นำชุมชนบ้านโพธิ์พัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลคณทิ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับในชีวิตประจำวัน